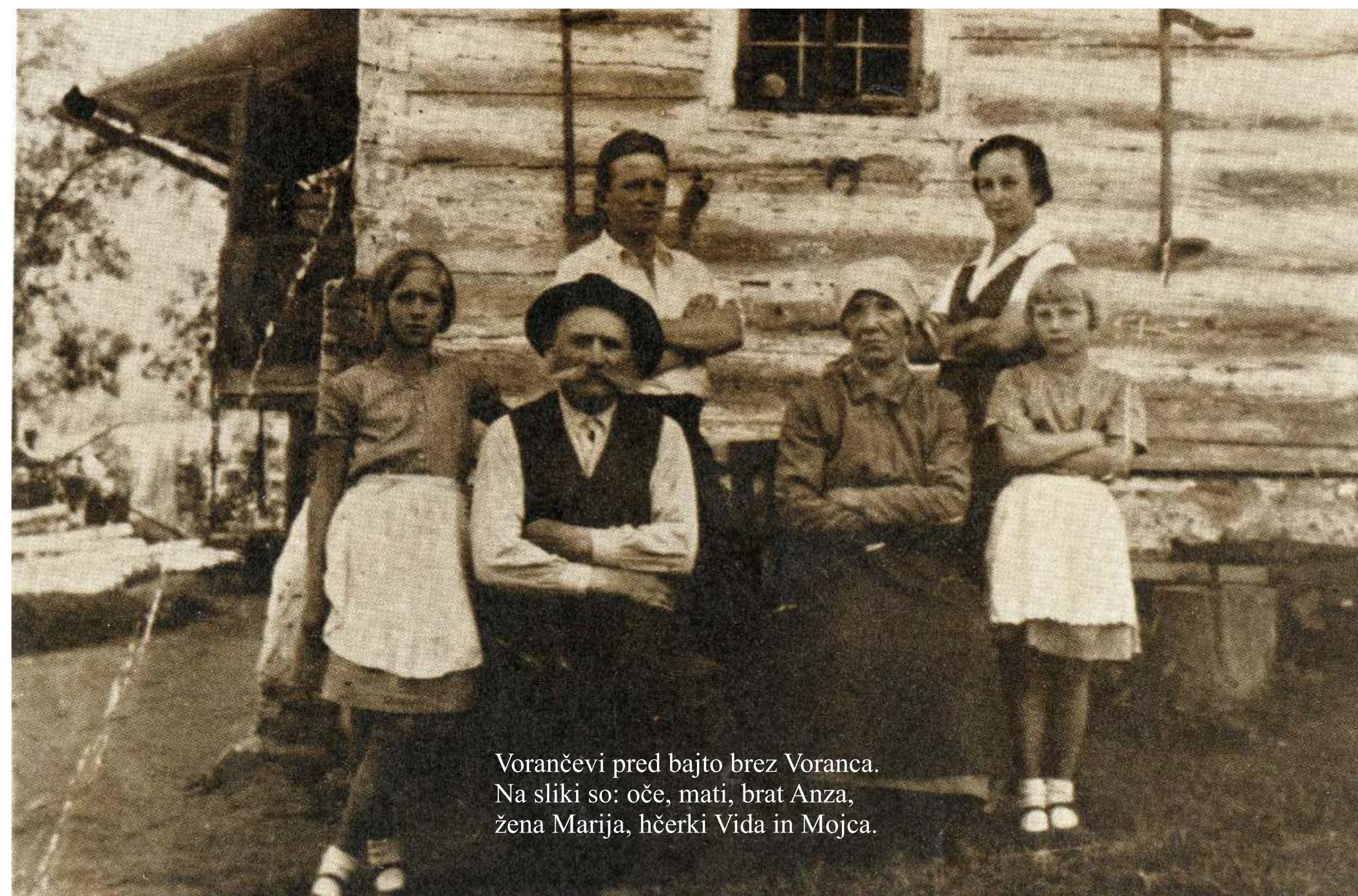

PISATELJEVANJE IN POLITIČNO DELO Z DOMOLJUBJEM

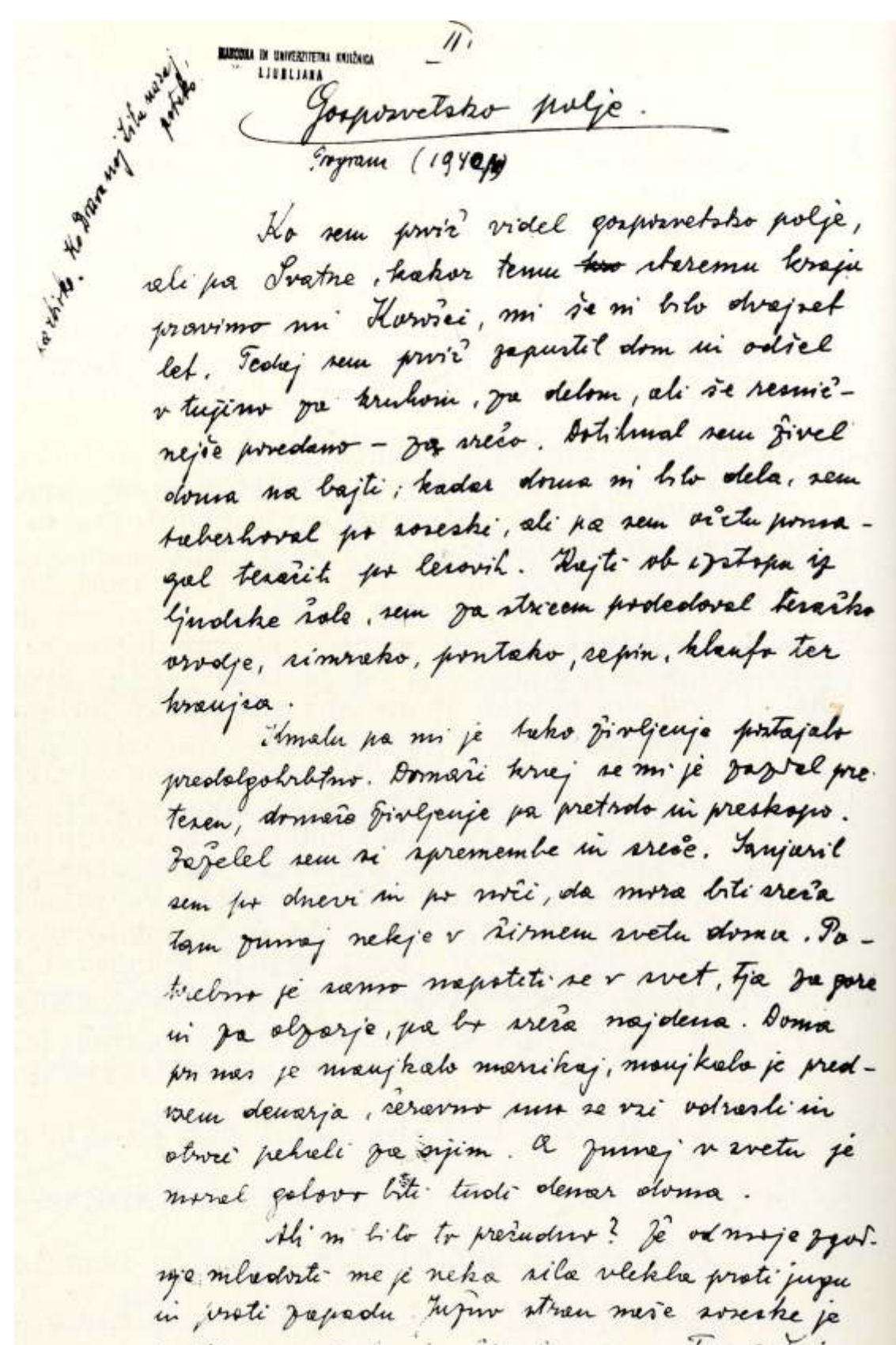
Lovro Kuhar se je vse bolj posvečal političnemu delu in oblast ga je neprestano preganjala. Od leta 1928 naprej je bila tako jugoslovanska kot slovenska pokrajinska komunistična organizacija preganjana od policije. Zaradi množičnih aretacij in policijskih vedorov v skrivno organizacijo se je politbiro CK KP Jugoslavije večkrat preselil. Maja 1930 so zaprli okrog 100 slovenskih komunistov, okrog 20 pa jih je emigriralo. Tudi Lovru Kuharju se je uspelo izogniti zaporu in pobegniti v tujino. Ni bil več politično neizkušen novinec. Zatekel se je v Logo vas ob Vrbskem jezeru, k očetovi sestri, teti Mici. Pri pobegu so mu pomagali domačini, komunisti in nekomunisti, predvsem pa prijatelji, ki so ga cenili. Za pot je dobil celo posojilo. Ob odhodu je Lovro za seboj pustil svojo družino, ženo s pet in sedem let starima hčerkama. Z Lovrovim begom je družina izgubila uradniško stanovanje na Ravnah. Živila je pretežno ločeno. Predvsem pa je bila dolgo pod bolj ali manj stalnim policijskim nadzorom.

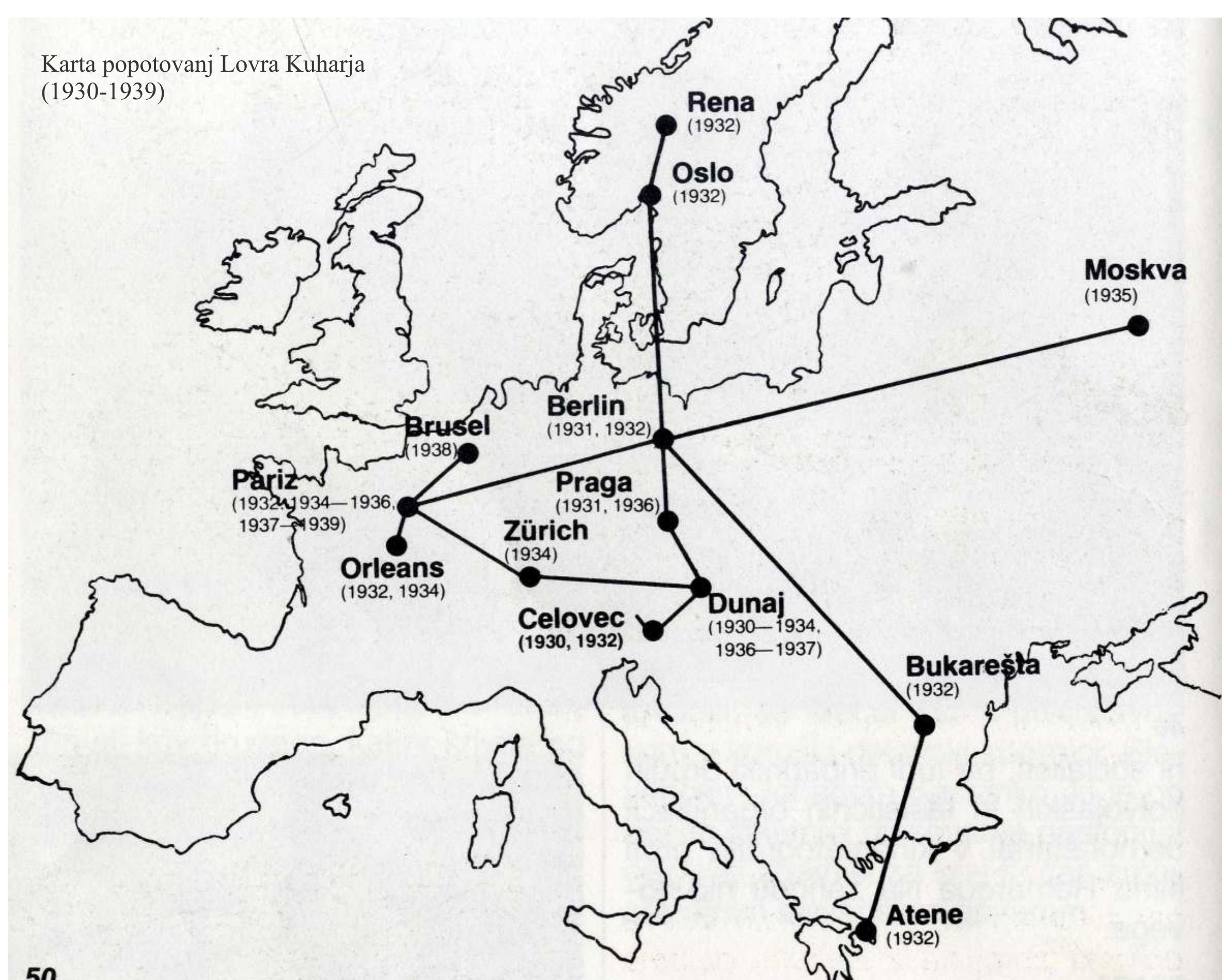
Vorančevi pred bajto brez Voranca.
Na sliki so: oče, mati, brat Anza,
žena Marija, hčerkica Vida in Mojca.

Kmalu je napisal svoj prvi koroški potopis Ko Drava naj Zila nazaj poteko, ki je začel izhajati kot podlistek v Slovencu že v avgustu leta 1930. Ponovno srečanje s plebiscitnim narodnostno zgubljajočim se delom Koroške in njegova občutljivost za Koroško narodnostno vprašanje ga je vsekakor prizadela, saj je napisal še štiri tovrstne spise.

Ker se je politbiro CK KP Jugoslavije v celoti preselil na Dunaj, se je jeseni leta 1930 umaknil na Dunaj. Zanj je skrbela mednarodna organizacija za pomoč preganjanim komunistom, Rdeča pomoč. Tudi Lovro je delal nekaj časa pri tej organizaciji in potem kot inštruktor za kmečko vprašanje. V tistem času je menda spet pisal svoj roman Doberdob. Marca leta 1931 je odšel v Berlin, kjer je kot inštruktor za politično delo med kmeti organiziral in koordiniral stavke kmetijskih delavcev v Romuniji, Bolgariji, Grčiji, Franciji, na Švedskem in Norveškem. Tiste čas je veliko in kar naprej potoval. Marca leta 1931 je bil doma v odsotnosti obsojen na šest let zapora.

Rokopis koroškega potopisa, namenjenega za zbirko
Ko Drava naj Zila nazaj poteko

Decembra 1932. leta je prevzel uredništvo Dela na Dunaju, slovenskega glasila komunistov (KP Italije in KP Jugoslavije). Glavna naloga je bila propagirati združevanje političnih sil italijanskemu in jugoslovanskemu imperializmu in reševanju slovenskega naravnega vprašanja po načelu samoodločbe. Njegova naloga je obsegala predvsem prevajanje člankov in pridobivanje piscev za posamezne tematike, lastnih člankov pa praviloma ni objavljal.

Trinajsta obletnica koroškega plebiscita.

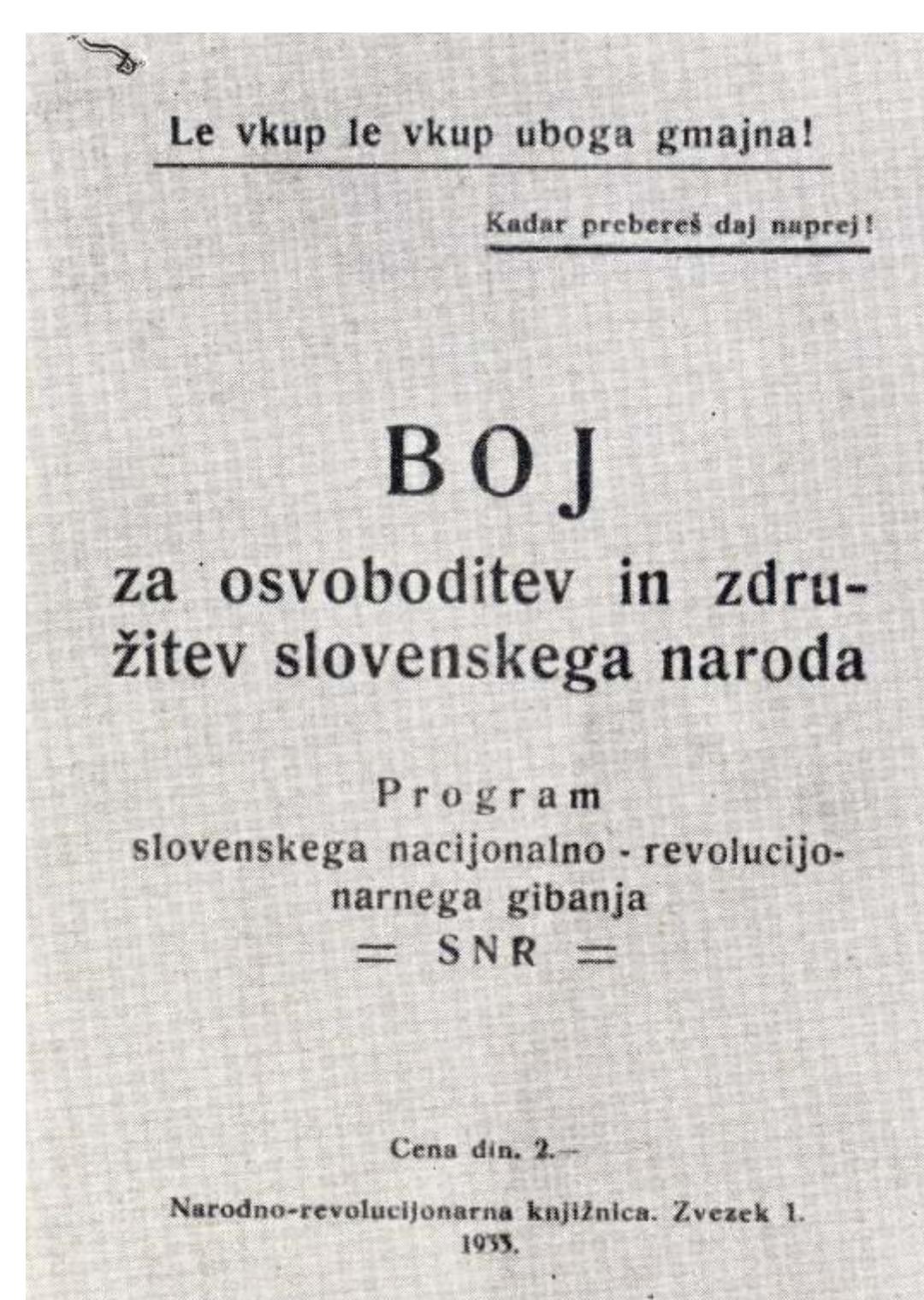
Po razpadu Avstrije je južna Koroška postala sporno sporno območje med velesrbskim imperializmom in med nemško-avstrijskim uradom. Ker je Koroška važna strategična točka, je bila Italija v roki temu, da ta dožela prizadevje njenemu rivalu na Balkanu in se postavila na stran avstrijske buržauzije. To je bilo ozadje takratnih osvobodilnih bojov leta 1918–1920, to je bilo vzrok razloženja, požigov, sovrašta in krvi. To je rodilo tudi plebiscit.

„Osvoboditev koroških Slovencev“, je bila fraza velesrbskih imperialistov, „Nedeljiva koroška domovina“ pa fraza avstrijske buržauzije. Enam kakor drugim pa bil cilj podprtjanje in izkorisťevanje spornega ozemlja.

Vsačka obletnica plebiscita te fraze vedno boj razkrinjuje. Na Koroškem je slovenski narod brez vseh pravic, se nasilno razpoljuje. V Jugoslaviji se sibizacija slovenskega naroda pod vodstvom Čehovca vzbudila vodno vodo in sibizira.

Kuharjev članek o Koroškem plebiscitu

Vrnili se je na Dunaj. Zelo se mu je tožilo po domu, domačih in zanimalo ga je tudi politično dogajanje v Sloveniji. Poglobil se je v razčlenjevanje narodnostne problematike in sodeloval v oblikovanju sicer ne najbolj posrečenega koncepta slovenskega narodnorevolucionarnega gibanja. Rezultat razčlemb težavnega položaja slovenskega naroda je bila brošura Boj za osvoboditev in združitev slovenskega naroda. Brošura je imela ugoden odmev, čeprav je imela kot prepovedano gradivo težko pot do bralcev. Iz Slovenije je dobil Kuhar obvestilo, da potuje knjižica iz roke v roko, da so jo prevedli celo v italijančino. Vse leto 1933 se je posvečal v največji meri svojemu političnemu delu.

Leta 1933 je Lovro Kuhar napisal na pobudo začasnega vodstva Komunistične stranke Jugoslavije brošuro, ki naj bi zbiral ljudi pri njihovih odporniških prizadevanjih proti kraljevi diktaturi.

Začetek leta 1935 je Lovro Kuhar preživel pri začasnom komunističnem vodstvu na Dunaju, kamor je prišel poročati o napakah in težavah svojega pariškega dela. V Parizu je spoznal Josipa Broza in sodeloval z njim. Pomagal je Titu voditi partijske posle in vzdrževati stike s Kominterno. V Parizu ga je prvič obiskala tudi žena in se vrnila domov šele, ko je Kuhar odpotoval v Moskvo kot delegat na VII. kongres komunistične internacionale. Vedno bolj je hrepenel in pogrešal pa tudi misil na domačo zemljo, žena pa mu je v Pariz prinesla strast in ljubezen, košček domačnosti. Na jesen se je vrnil k svojemu običajnemu delu v Parizu. V Parizu je legalno vodil knjigarno Horizons, ki je bila organizacijska točka in tudi središče za razpošiljanje ilegalne literature v domovino. Na pomlad leta 1936 so ga spet poklicali na sedež vodstva partije na Dunaj in mu zaupali naloge organizacijskega sekretarja in sklical kongres v Pragi. V Pragi se je vse izjavljalo, mnogo so jih zaprli, med drugimi tudi Lovra Kuharja. Po treh mesecih se je vrnil na sedež vodstva na Dunaj, a so ga čez mesec dni spet zaprli. V zaporu je Lovro začel pisati svoja velika romana, Požganico in Doberdob. Leta 1937. se je spet vrnil na njemu dobro znano lokacijo v Pariz, v knjigarno Horizons. Zaradi nemirov v Franciji in drugod po Evropi se je vrnil v domovino. Francoski policiji se je pravi čas umaknil in se ilegalno, s tujim potnim listom leta 1939 oglasil pri tovariših v Ljubljani. Po odločitvi vodstva partije naj bi odslej v domovini Lovro Kuhar le pisateljeval.

Nova služba mu je omogočila, da pride tudi v Celovec. Tam naj bi se za božič leta 1932 za bežen trenutek, le nekaj minut, srečal z ženo Marijo in hčerkama Vido in Mojco. Hotel jim je oddati svoj rokopis prvega slovenskega romana Doberdoba. Takrat so ga orožniki zaprli in mu zaplenili rokopis (petsto strani). Vendar se mu je že kmalu po novem letu 1933 ob pomoči avstrijskih tovarišev posrečilo pobegniti.

Za božič so žena in obe hčerki prehodile dolgo pot, da bi se srečale z očetom Lovrom Kuharjem. Ilustracije Miklavža Omerze, iz knjige Čez goro k očetu.

Ob urejanju Dela, pisanju in prevajanju člankov, pisaniu pisem tudi z napotki za delo v stranki, ob sestankih s predstavniki avstrijske komunistične stranke in koroškimi študenti pa ob razburkanih razmerah dunajskih delavskih bojev se je Lovro Kuhar rad umaknil zunanjemu dogajanju v svoj čisto pisateljski, koroški kmečki svet. V tej prvi polovici 1934. leta naj bi napisal novele Boj na požiralniku, Jirs in Bavha in Odpustki. Novele je v Parizu septembra izročil dr. Joži Vilfanu, ki jih je odnesel v Ljubljano in oddal uredniku Sodobnosti. Ko se je sredi leta 1934 sedež Dela preselil v Pariz, se je tja preselil tudi Lovro Kuhar, kjer se je nekoliko ustalil. Delo je urejal do konca leta 1935. Kmalu po prihodu v Pariz se je začel opazen Kuharjev politični vzpon v Komunistično partijo Jugoslavije. Leta 1935 je v Ljubljani, pred slovensko javnostjo, izšla novela Boj na požiralniku v reviji Sodobnost, kijo je urejal Ferdo Kozak.